

Pinksteren

Joh. 5, 26-27 en 16, 12-15

Inleiding

We vieren het feest van de Geest. Die Geest is, in ons geloof en vanuit de bijbelteksten soms een wat moeilijk begrip, maar het laat zich ook wel weer op een bepaalde manier samenvatten, want de bijbel helpt ons en die geeft ons een paar gestalten van die Geest, bijvoorbeeld: als duif. Nu moet ik zeggen: met duiven heb ik niet zoveel; ik vind ze leuk en aardig als ze door de tuin scharrelen, maar mijn oom had duiven en zo'n hok vol met duiven die alle kanten opfladderden: niets voor mij, zou ik bijna zeggen.

Een andere vorm is die van vuur. Dat komt onder andere in de lezingen vandaag terug. U snapt dat ik met mijn zeer beperkte zicht uiterst voorzichtig moet zijn met vuur. Maar het beeld spreekt mij al meer aan. Ik denk dan bijvoorbeeld aan die lezing van een paar weken terug, waarin de Emmausgangers zeiden: brandde ons hart niet toen wij Hem herkenden.

En misschien wel de meest opvallende vorm, die we vandaag in twee lezingen horen langskomen is de Geest als wind. Dat spreekt mij wel aan: een duwtje in de rug krijgen of een wind die maar zo bescheiden is als een ademtocht. We horen het in de lezingen en straks in de overweging wil ik er graag verder met u op in gaan.

Preek

De evangelielezing neemt ons meteen terug naar het begin van de paastijd, waar Jezus in een afgesloten huis aan de leerlingen verschijnt. Ik heb toen in de overweging aan u aangegeven dat het ging om de vraag: laten wij Jezus ook toe? En in het verhaal bleek toen dat met name Thomas in eerste instantie daar nogal moeite mee had, maar uiteindelijk toch kon zeggen: mijn Heer en mijn God. Oftewel: hij liet Jezus bij zich binnenkomen

En nu, met Pinksteren is de situatie nagenoeg hetzelfde. Opnieuw zitten die leerlingen in een afgesloten huis en opnieuw moet er iets bij hen binnenkomen. Hebben ze dan nog niet voldoende ontvangen, zou je kunnen zeggen. Laten we kijken of we daarop een antwoord kunnen vinden. Per slot van rekening is het vandaag het feest van de Geest.

In den beginne was de aarde woest en leeg en de Geest van God ging over de wateren. Zo begint het boek Genesis, helemaal vooraan in de bijbel. De eerste regel geeft dus al Gods Geest aan en de aanwezigheid van die Geest. En we hoeven niet lang te wachten: slechts enkele bladzijden verder in de bijbel komt die Geest al bij ons mensen, namelijk in het tweede scheppingsverhaal waar God uit aarde en klei de mens boetseert en hem dan de levensadem, de ruach, de geest inblaast.

Als we wat verder door de bijbel wandelen dan komen we Jozef tegen. Jozef is één van de zonen van Jacob. Hij staat er goed op, hij staat in aanzien bij zijn

vader, heeft een gekleurde mantel aan en droomt bijzondere dingen. Maar dat wekt de jaloezie op van zijn broers. Uiteindelijk nemen die hem gevangen, gooien hem in een put en later weten ze hem te verkopen, waarna hij in Egypte terecht komt. Ook daar zal hij door verschillende voorvallen opnieuw in de gevangenis belanden, opnieuw in de put zitten, zou je kunnen zeggen. En dan staat er ineens in die tekst: maar de Geest van God was met hem.

Weer verderop in de bijbel komen we David tegen op het moment dat hij koning gezalfd moet worden, alleen weet hij nog van niets. De profeet is op weg gegaan naar zijn vader Isai en vraagt wie de zoon is die koning van het land moet worden en Isai laat al zijn zonen zien, de een na de ander, nog groter, robuuster en sterker dan de vorige. Maar steeds hoort de profeet de stem van God die zegt: deze is het niet, deze is het niet.

Als er uiteindelijk zeven zijn gepasseerd vraagt de profeet aan Isai: zijn dit al uw zonen. Nee, de jongste is op het veld en hoedt de schapen. Snel wordt hij gehaald en de kleine David krijgt de olie van de profeet over zich gegoten om koning te worden van het volk. Maar dat kan nog niet meteen want hij is nog maar een jongen, dus doet hij zijn werk verder zoals hij dat gewend was en groeit verder op. En dan staat er weer in de tekst: en de Geest van God was met hem.

Nog wat verder: de profeet Elia, één van de meest werkzame en voorbeeldige profeten. Hij doet wonderen, hij verslaat de valse profeten, maar uiteindelijk is hij toch terneergeslagen, omdat hij merkt dat de mensen in zijn omgeving te weinig naar het woord van God dat hij vertelt, willen luisteren. Hij zet zich neer om te gaan sterven. Een engel van God stoot hem aan en laat hem verder gaan, tot op de berg van God en daar, als hij uit een grot komt, mag hij God aanschouwen. Maar God is niet in het vuur, God is niet in de aardbeving, God is niet in het onweer. Nee, God laat zich kennen in een zachte bries, als in een ademtocht, zou je kunnen zeggen.

En dan die lezingen van vandaag. In de evangeliëlezing horen we ook over een ademtocht als Jezus over de leerlingen blaast en zegt: 'ontvangt de Geest'. En in de eerste lezing zijn die leerlingen opgesloten bij elkaar, komt met windgedruis de Geest binnen, plaatst zich in vlammen op de hoofden van de leerlingen en daalt in hen neer. Van daar ontvangen die leerlingen die opgesloten zijn de Geest, opnieuw, want eigenlijk hadden ze hem al, als Jezus bij hen was, steeds opnieuw.

Wat kan dat voor ons betekenen. Heel veel, zou ik zeggen. Ten eerste: vertrouwen, want zijn wij soms niet als Jozef, mensen die tegenslag hebben in het leven, die in de put zitten, die in de put geworpen worden? En ook wij mogen er dan op vertrouwen dat de Geest van God bij ons is. Of zijn wij niet soms als die koning David, die koning kan worden? Zijn wij ook soms niet mensen die koninklijk kunnen worden in onze daden en die vooruit moeten kijken wanneer de tijd rijp zal zijn? En ook dan in die tijd van wachten, is God bij ons.

Zijn wij soms niet als Elia, die het beste doen om mensen vooruit te helpen, om de boodschap van God uit te dragen, maar zit het ons tegen omdat mensen niet willen luisteren? Dwars zijn of te nukkig of gewoon koppig en niet willen luisteren naar wat jij zegt dat God van ons wil? En ook daar mag Gods Geest aanwezig zijn.

En dat ontdekken de leerlingen vandaag ook. Die Geest komt bij hen, die daalt als vlammen op hen neer. En ook zij zullen dat gevoel hebben gehad van die twee van Emmaus: brandde ons hart niet? En dan komt de verandering, want de Geest van God is niet alleen bij hen, die zorgt ook dat er iets met hen gebeurt. Dat komt niet alleen in hen, maar zij kunnen er ook meer naar buiten treden en dat doen ze letterlijk, ondanks de tegenslagen die ook zij hebben gekend en zullen kennen. Ze gaan naar buiten om het woord van God te verkondigen, een boodschap van liefde, van vrede, van vreugde, van gerechtigheid, zoals we bij Paulus horen. Die boodschap brengen zij. En hoe kan liefde beter verstaan worden als op de manier dat iedereen dat hoort op zijn eigen wijze, in zijn eigen taal, haar eigen taal. Iedereen mag de taal van God, de taal van liefde verstaan. De opdracht die de leerlingen vandaag krijgen is God mee naar buiten nemen, zich laten voortdrijven door de heilige Geest en het voorbeeld van Christus proberen uit te dragen onder mensen. Laat dat vandaag ook onze boodschap zijn, dat wij God mee naar buiten durven nemen, dat we die Geest als kracht kunnen gebruiken in het uitdragen van dat wat Jezus ons steeds opnieuw heeft voorgeleefd.

Henry Vermeulen, diaken